

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Tilstanden i finansmarkedet 2009

Finanstilsynsdirektør Bjørn Skogstad Aamo,
Pressekonferanse 3. mars 2010

Finanskrisen – årsaker

- Den internasjonale finanskrisen er den alvorligste siden 1930-tallet. Resesjonen er den dypeste siden WWII.
- Svakheter i regulering og tilsyn
- Svakheter i finansinstitusjonenes risikostyring og virksomhetsstyring
- Svakheter i økonomisk politikk – for lave renter for lenge
- Svakheter i internasjonal arkitektur for overvåkning, koordinering og beslutninger for redusere systemrisiko i det finansielle systemet
- Krisen utløst som følge av sub-prime-lån og krakket i det amerikanske boligmarkedet.

Finanskrisen og Norge

Hvorfor har virkningene i Norge blitt relativt milde?

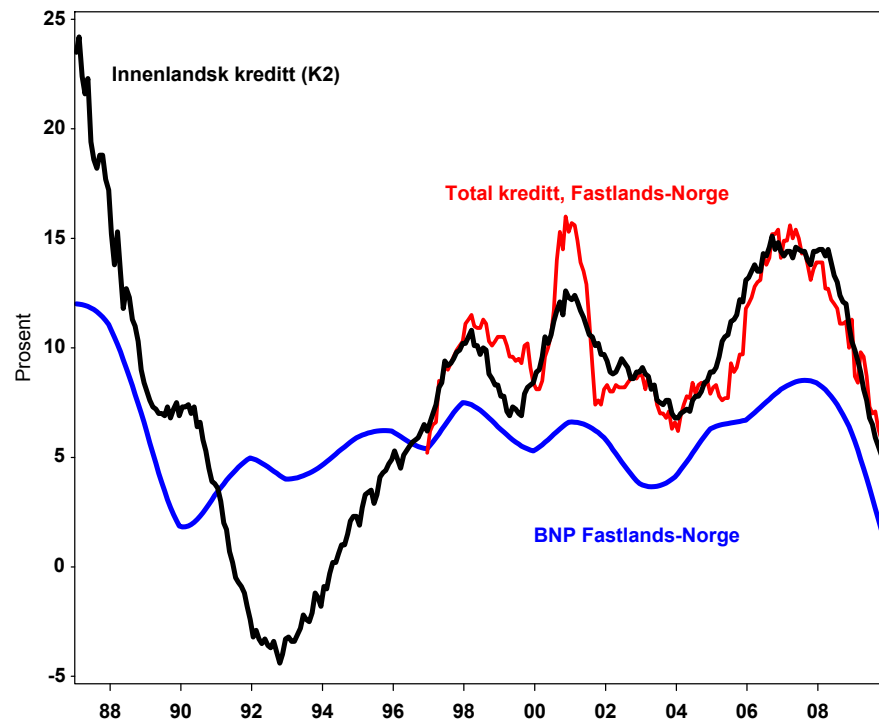
- Sterk makroøkonomisk stilling og lite sårbar næringsstruktur
- Effektive myndighetstiltak for å begrense virkningene av krisen
- Bankenes finansielle stilling relativt god ved inngangen til krisen
- Liten bankeksponering mot eksotiske kredittprodukter, lite markedsrisikoeksponering generelt og lite investeringsbankaktiviteter

Finanskrisen og Norge forts.

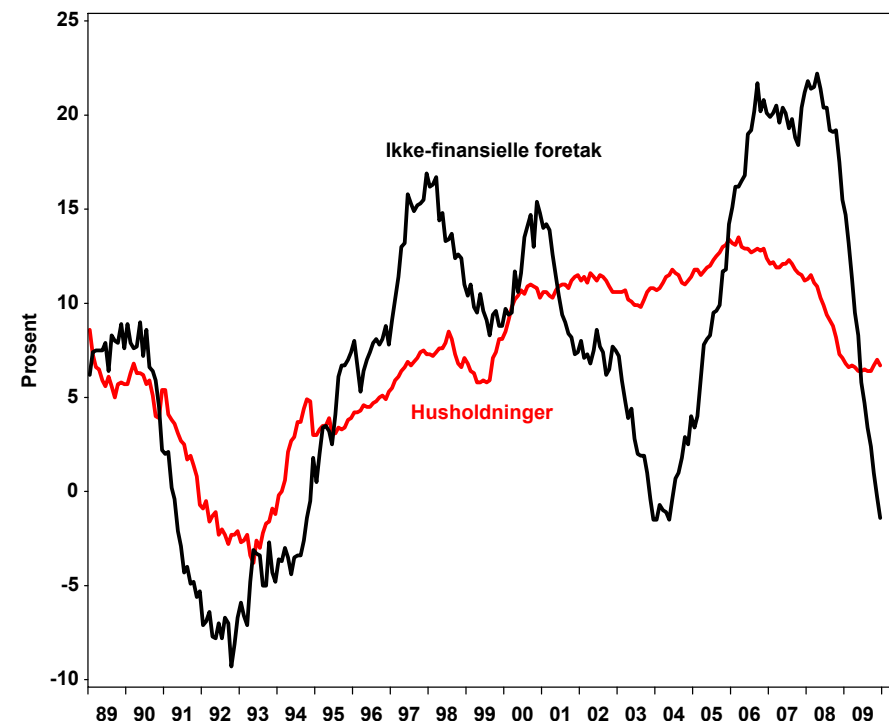
- Helhetlig regulering, troverdig innskuddsgaranti, streng regulering av verdipapirisering
- Erfaring fra siste bankkrise – mindre risikofylt kredittpraksis - god innretning av tilsyn
- Samordnet overvåkning av finansiell stabilitet – godt samarbeid tilsyn sentralbank og departement

Kredittmarkeder

Kredittvekst og vekst i BNP (nominelt)

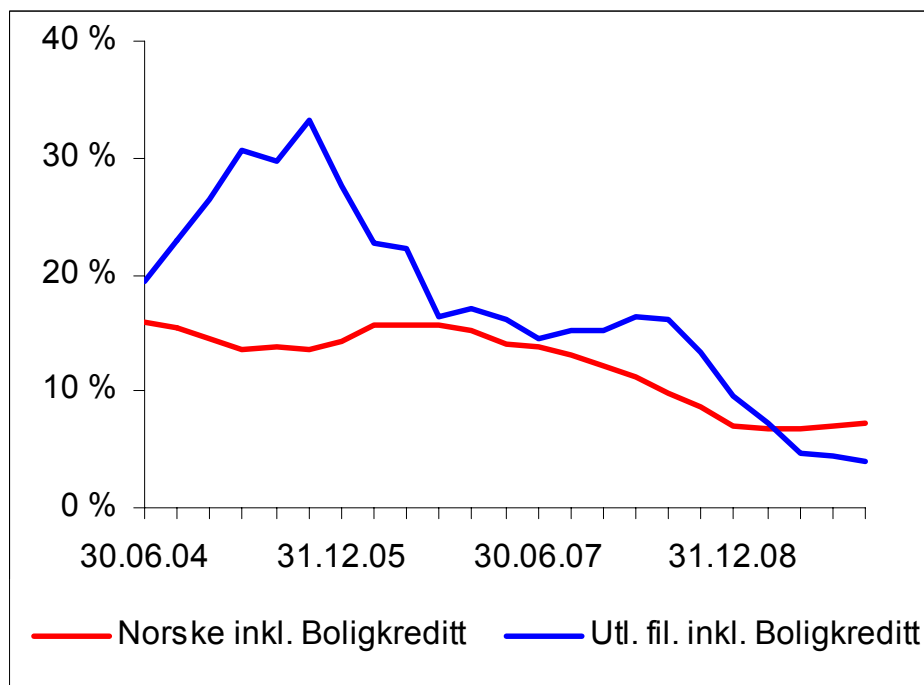
Kredittvekst i foretak og husholdninger

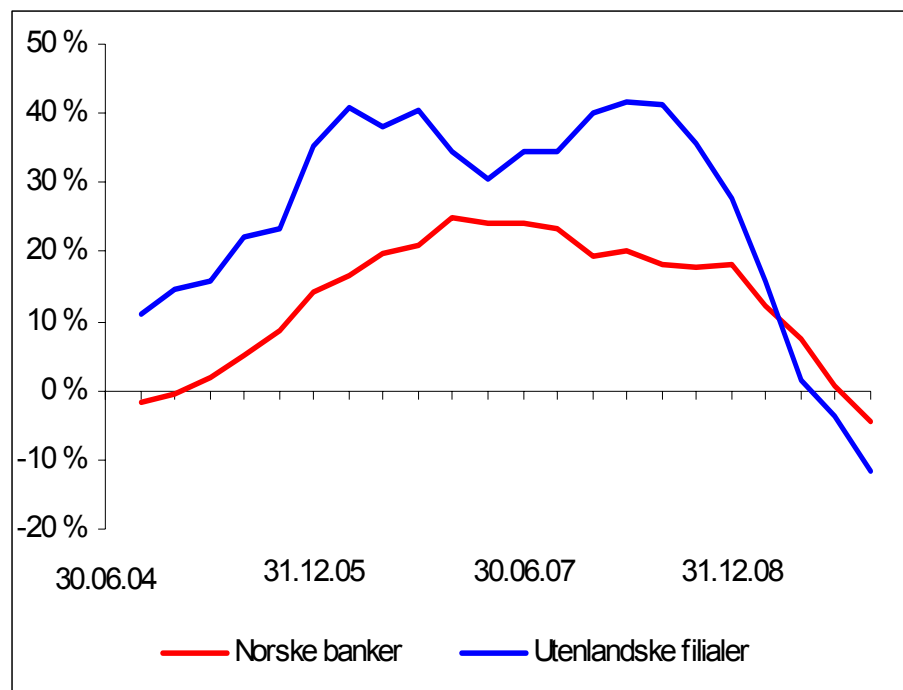
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Utlånsvekst i norske banker og utenlandske filialer

Husholdninger

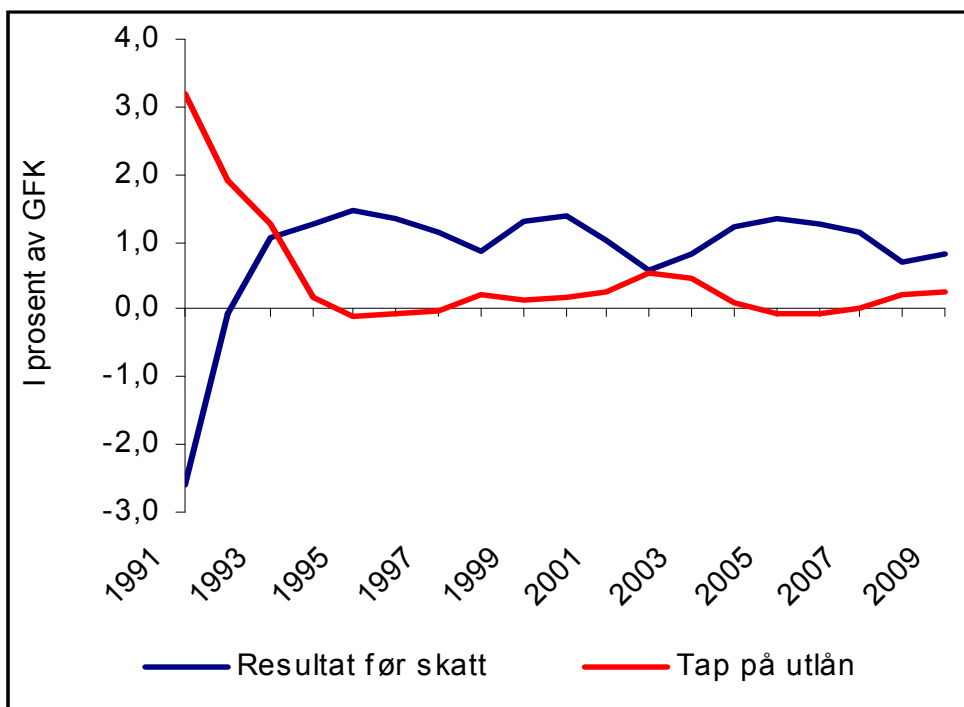

Private foretak

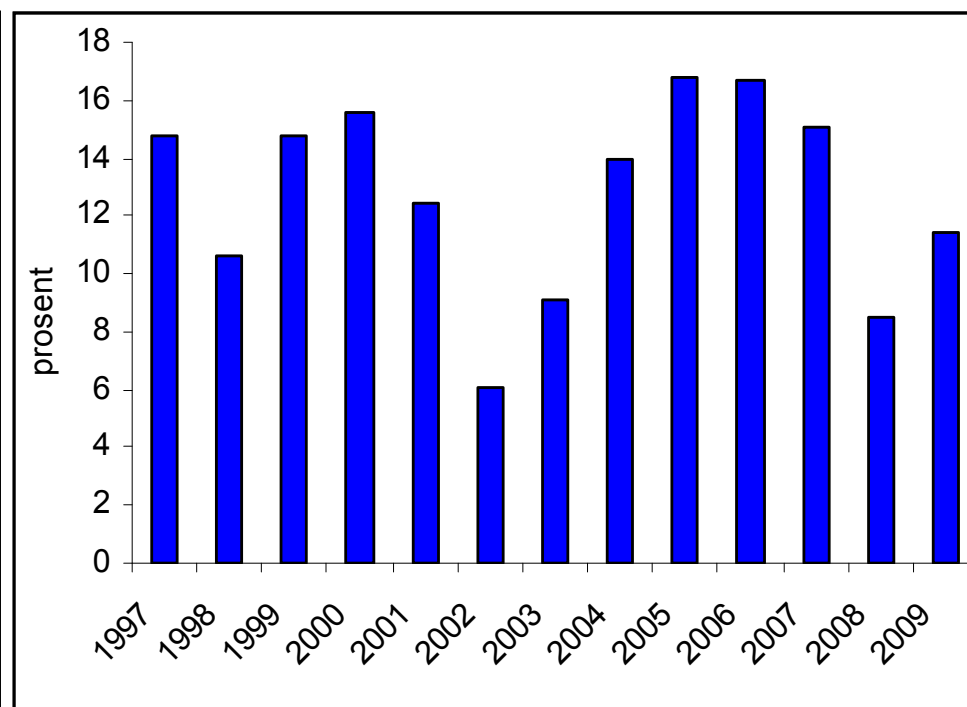

Resultater i norske banker (morbank)

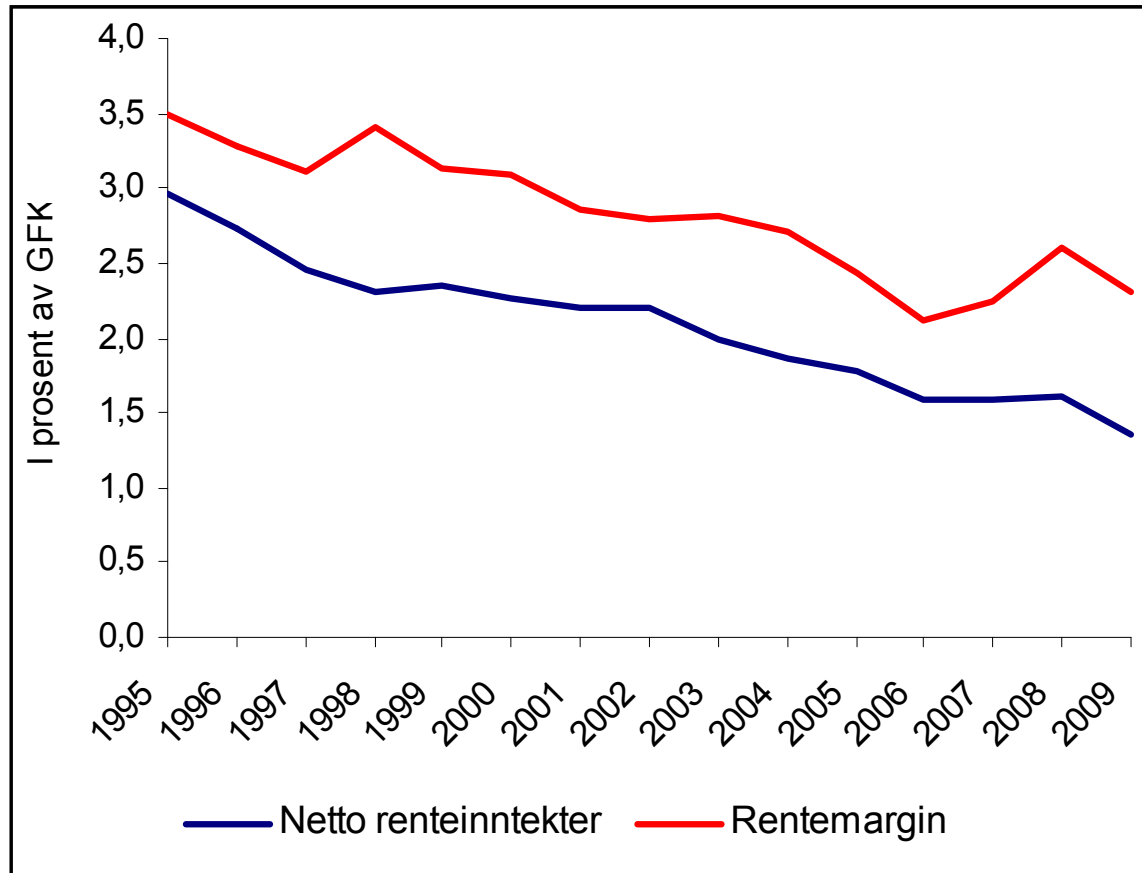
Resultat før skatt

Egenkapitalavkastning

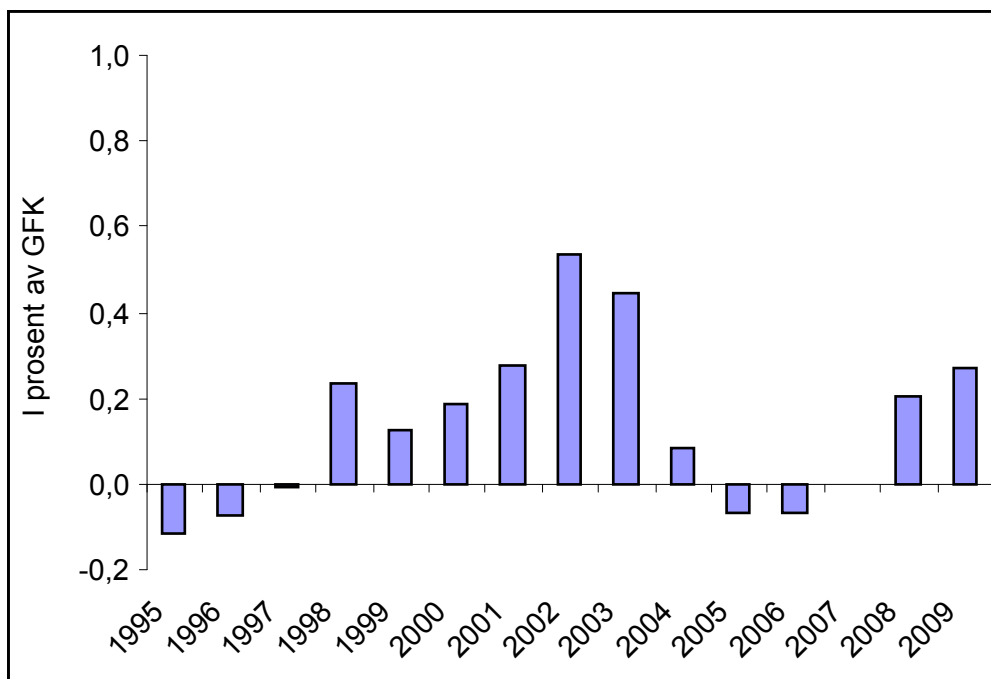

Netto renteinntekter og rentemarginer

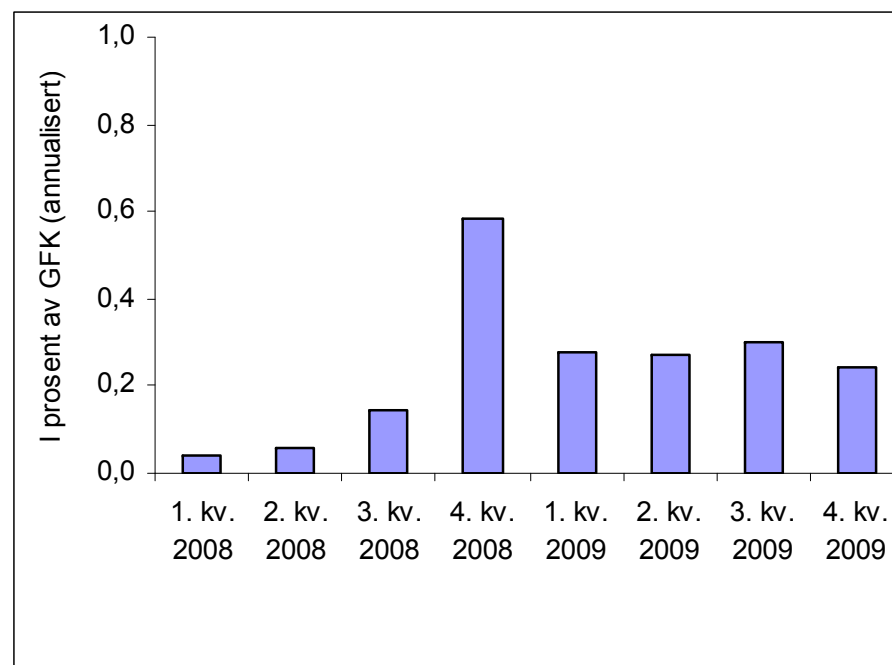

Utlånstap i norske banker (morbank)

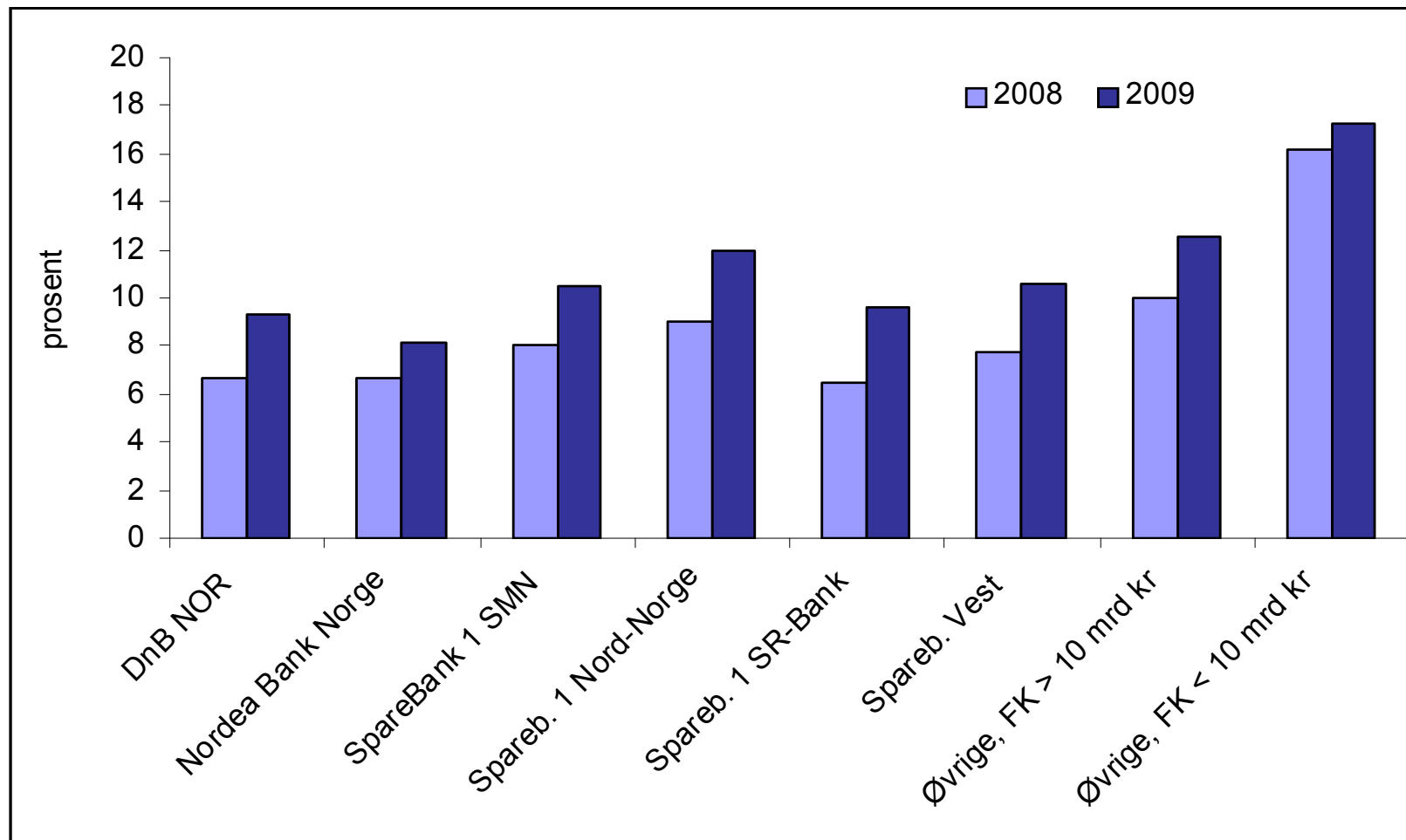
Årlige utlånstap

Kvartalsvis utvikling i utlånstap

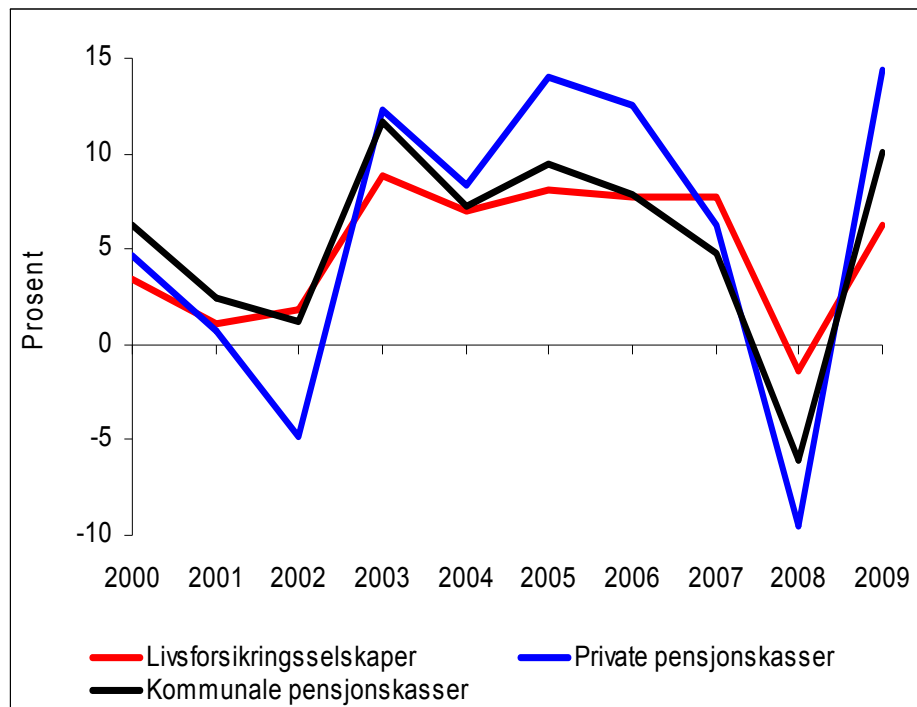

Kjernekapitaldekning (konsern)

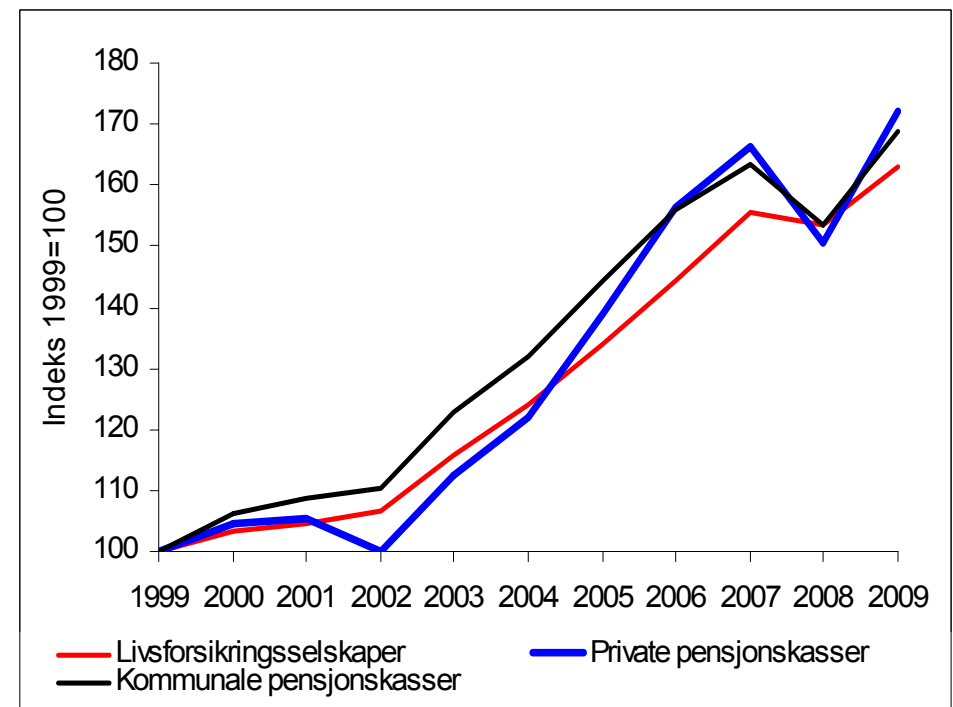

Livsforsikringselskaper og pensjonskasser

Verdijustert kapitalavkastning

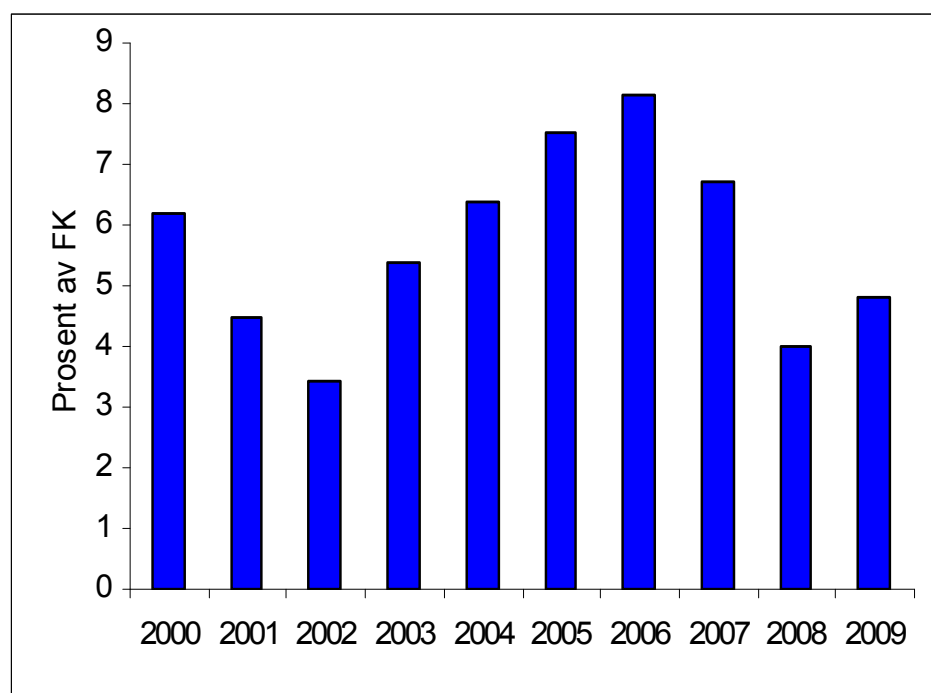

Akkumulert verdijustert kapitalavkastning

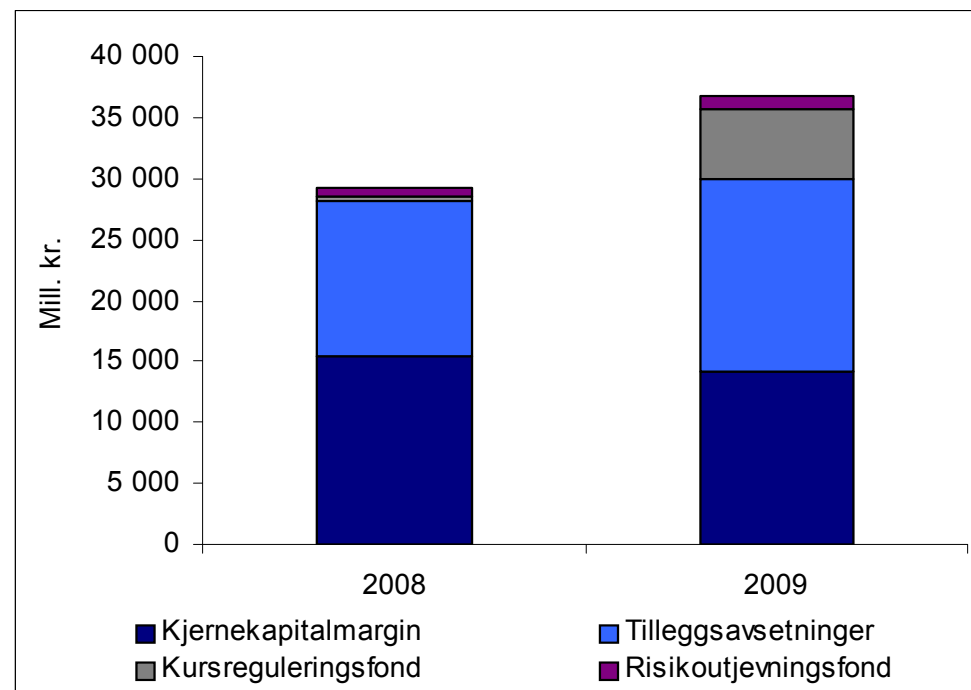

Bufferkapitalen i livsforsikringselskapene

Bufferkapitalen

Sammensetning av bufferkapitalen

Norske livsforsikringselskaper

- Oppgang i verdipapirmarkedene i 2009 bedret resultatene i forsikringselskapene og pensjonskassene.
- Gode resultater førte til styrking av bufferkapitalen, både gjennom økte kursreguleringsfond og økte tilleggsavsetninger
- Stresstester viser at livsforsikringselskapene fortsatt har for lavt nivå på bufferkapital i forhold til de foreløpige kalibrerte kravene i Solvens II

Norske livsforsikringselskaper

forts.

- Større andel rentepapirer i balansen gjør selskapene sårbare for fortsatt lavt rentenivå
- For skadeforsikringselskapene var utviklingen i combined ratio stabil – økning i premieinntektene på samme nivå som økning i erstatnings- og driftskostnadene.

Regulering og reformer i lys av krisen

Svekket tro på finansmarkedenes selvregulerende evne har økt behovet for regulering som kan sikre stabilitet på mellomlang og lang sikt.

Omfattende reformarbeid for å for å bedre regulering og overvåkning av finanssektoren, med særlig vekt på strengere krav til soliditet og likviditet.

- **Internasjonalt:**

- Økte krav til likviditetsstyring og innføring av kvantitative likviditetskrav.

- Krav om bedre kvalitet på sammensetningen av ansvarlig kapital. Økte kapitalkrav, innføring av leverage-krav og krav til kapitalbuffer for å motvirke prosykklikalitet.

Regulering og reformer i lys av krisen

forts.

Internasjonalt:

- Regulering av systemviktige institusjoner
- Endring i regnskapsregler
- Reforme i organisering av tilsyn nasjonalt og internasjonalt
- Nye regler for krisehåndtering og beredskap
- Regulering av verdipapirisering, insentivsystemer, kredittvurderingsbyråer, hedge-fond mv.

Regulering og reformer i lys av krisen

- **Nasjonalt:**
 - Finanstilsynet støtter internasjonale initiativ på likviditet og kapital (brev til Finansdepartementet 1. februar 2010).
 - Fraråder innføring nå av strengere kapitalkrav på et tidligere tidspunkt enn internasjonalt.
 - For likviditet bør en søke å gjennomføre reguleringer tidligere enn 2012. Selv om reguleringer og praksis har vist seg relativt robuste, er det behov for å bedre standarden ytterligere.

Regulering og reformer i lys av krisen forts.

- **Nasjonalt:**
 - Finanstilsynet har utarbeidet *retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for boligformål* som kan gjelde både norske banker og filialer av utenlandske banker. Viktig med en utlånspraksis som kan bidra til mer robust boligfinansiering og mindre svingninger i boligmarkedet.
 - Vedtatte endringer i kapitalkravdirektivene (CRD II og III) settes i kraft med virkning fra 2011. Forslag til forskriftsendringer oversendes Finansdepartementet i mars (styring av likviditet, hybridkapital, store engasjementer). Forslag til regulering av bonus oversendt 2. mars.

Oppsummering

Norske banker har kommet godt fra den internasjonale finanskrisen

- Ingen norskeide banker måtte innstille som følge av krisen.
- Gode resultater og tilbakeholdte overskudd, samt innhenting av kapital, bl.a gjennom emisjoner, styrket kjernekapitalen i bankene med 1 ½ - 2 prosentenheter.
- Tapene i 2008 og 2009 ble mindre enn fryktet.
- Forsikringsselskapene har klart seg bra gjennom krisen, og bufferkapitalen er styrket.

Oppsummering forts.

...flere utfordringer framover:

- Press på inntjeningen, usikre økonomiske utsikter og signaler om strengere internasjonale regler gjør det nødvendig for bankene å legge vekt på god egenkapital også framover.
- Fortsatt høye boliglån i forhold til inntekt og boligverdi skaper sårbarhet for husholdninger og risiko for bankene.

Oppsummering forts.

Det er flere utfordringer framover forts.:

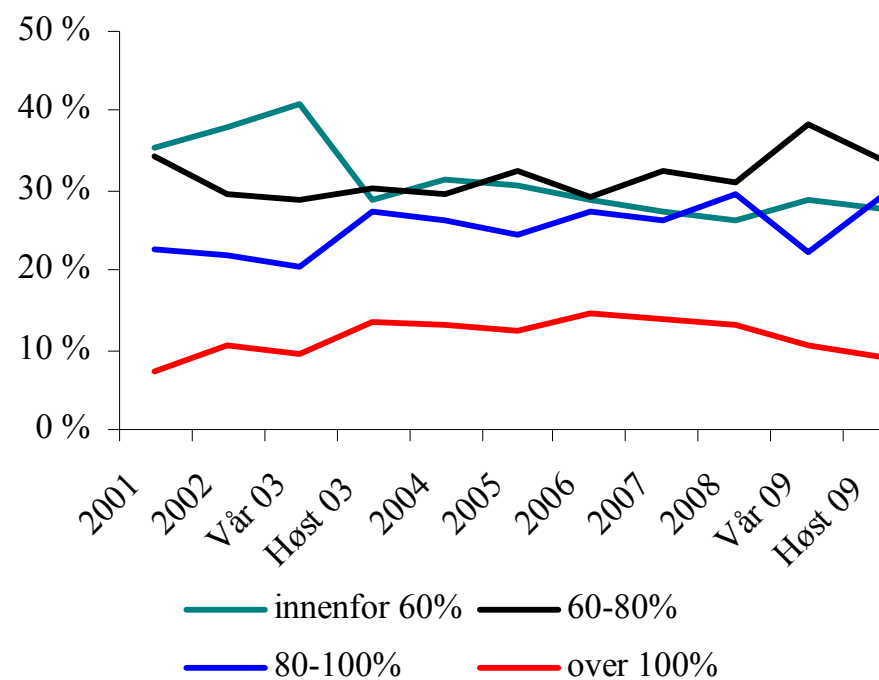
- Erfaringer har vist at også boliglån kan bidra til finansiell ustabilitet. Det er viktig med en utlånspraksis som kan bidra til en mindre sårbar boligfinansiering og mindre svingninger i boligmarkedet.
- Finanstilsynet støtter det internasjonale arbeidet for strengere krav til egenkapital og likviditet. God kapital situasjon skaper ikke behov for strengere kapitalkrav nå, men tidligere innføring av kvantitative likviditetskrav kan vurderes når mer av det internasjonale regelverket er kjent.

Usikrede forbrukslån

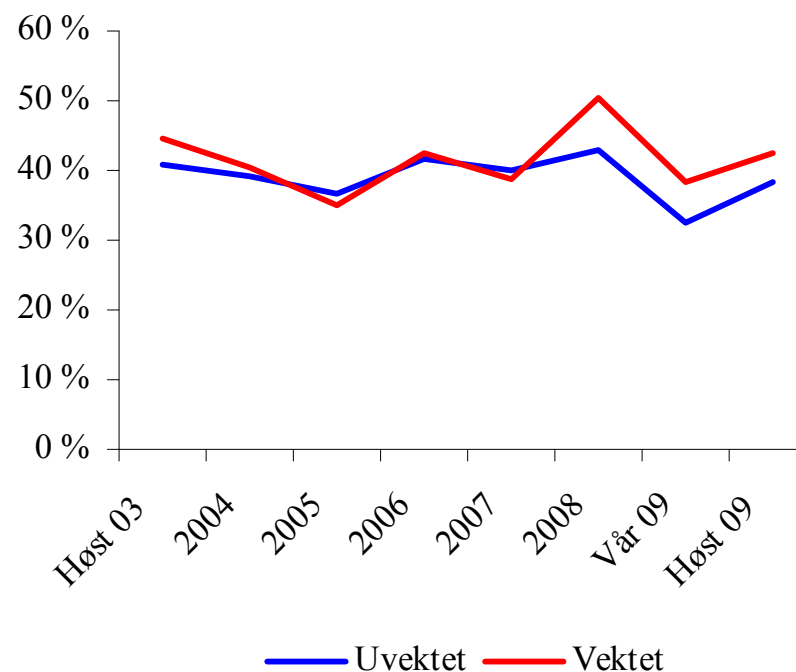
	2005	2006	2007	2008	2009
Forbrukslån (mill. kr)	26 276	31 057	36 890	43 352	44 500
Vekst (12 mnd)	15,1	18,2	18,8	17,4	2,6
Tap (% av forbrukslån)	1,5	0,8	0,9	2,2	3,0
Nettorente (% av GFK)	11,6	11,2	10,0	8,8	11,9
Resultat (% av GFK)	7,6	7,6	5,7	3,3	5,5
Brutto mislighold (% av forbrukslån)	5,5	4,9	4,9	6,5	8,0

Boliglånsundersøkelsen

Utvikling i belåningsgrader (uvektet)

Lån utover 80% Vektet m/markedsandel

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

www.finanstilsynet.no

post@finansstilsynet.no

